

**Laudatio Gulden Spoor voor Culturele
Uitstraling aan Vlad Weverbergh**
Antwerpen, 11 juli 2021

Geachte minister-president, burgemeester, hoogwaardigheidsbekleders, mijnheer Weverbergh

“Muziek symboliseert ons verlangen naar harmonie, zowel met onszelf als met anderen, met de natuur, met het spirituele rondom ons. Muziek verbindt mensen met elkaar.” Deze wijze woorden van de Dalai Lama geven meteen een belangrijke verklaring waarom onze adviesraad besloot om een Gulden Spoor voor Culturele Uitstraling net zoals vorig jaar aan een muzikaal expert toe te kennen. Onze volgende Sporendrager beantwoordt niet alleen helemaal aan de omschrijving van muziek van de Dalai Lama maar past ook helemaal in onze doelstellingen: mensen met elkaar verbinden, het samenhorigheidsgevoel tussen alle Vlamingen vergroten naar aanloop van onze Vlaamse feestdag, en daarbij de Vlaamse identiteit en cultuur als een positief en inclusief verhaal onder de aandacht brengen. Zelf gaan wij elk jaar met onze algemene vergadering en een jury uit het breed-culturele veld op zoek naar sporendragers: Vlaamse publieksdiplomaten die van Vlaanderen houden en van wie Vlaanderen houdt of zou moeten houden. En het is daarom dat we hier in Antwerpen muzikale duizendpoot Vlad Weverbergh in onze rij van Culturele Sporendragers met onder meer Anneleen Lenaerts, Chris Lomme en Jan Verheyen willen opnemen.

In 2000 studeerde Vlad af met grootste onderscheiding aan het Koninklijk Vlaams conservatorium van Antwerpen in de klas van Walter Boeykens. Hij was aan datzelfde Conservatorium ook verbonden als gastlector Kamermuziek en docent basklarinet. Optredens met dirigenten en orkesten brachten hem op vele podia in België, maar ook in onder meer Oostenrijk, Hongarije, Roemenië, Duitsland, New York en Japan. Vlad heeft een uitgebreide discografie, waarbinnen vrijwel alle grote werken voor klarinet en een reeks wereldpremières zijn opgenomen.

1

Het is duidelijk: duivel-doet-al-klarinetist Vlad Weverbergh is zonder meer een getalenteerd en veelzijdig musicus, niet alleen in Vlaanderen maar ook ver daarbuiten. Toch willen we hem vandaag vooral eer toebrengen omwille van zijn muzikaal Terra Nova-collectief dat hij in 2012 hier in Antwerpen oprichtte en waarbij hij ook zorgde voor de musicologische input van kunsthistoricus David Vergauwen. Hij gaat daarmee actief op zoek naar ongekende of verdwenen waardevolle muziek van vergeten componisten uit de Lage Landen met als doel deze ontdekkingen op een podium opnieuw tot leven te brengen. In concertprogramma's plaatst hij deze onbekende werken naast gevestigde waarden van onze westerse muziekcultuur.

De muzikanten spelen op de oude instrumenten – of waarheidsgetrouwe replica's – van toen. Samen komen ze tot nieuwe inzichten over de klank van het verleden. Deze bevindingen resulteren in kwalitatief hoogstaande uitvoeringen en opnames. Intussen zijn er trouwens op het label Et'cetera al een tiental CD's uitgebracht. Behalve gekendere vaste waarden als Mozart en Haydn, wordt er veel tijd besteed aan historische uitvoeringen van tijdgenoten uit het gebied van toen, dat nu België is. Pieter van Maldere, Joannes Adamus Josephus Faber, Henri Joseph de Croes, Jacobus Tobi: doen die namen bij u een belletje rinkelen? Waarom zijn onbekende componisten onbekend, denk ik dan, zeker als het om musici uit de Lage Landen gaat?

Muziek uit de achttiende eeuw, classicisme, iedereen denkt dan onmiddellijk aan Wolfgang Amadeus Mozart of Joseph Haydn, zo'n beetje op dezelfde manier waarop men Bach en Händel vaak als de twee enige componisten van de Barok kent of kan benoemen. En toch, ten tijde van

het classicisme was er niet alleen muzikale innovatie in het Duitstalig culturele gebied, of bij de Weense school, maar minstens zoveel bij ons. Zo was er componist Pieter Van Maldere, ons eigen exportproduct van bijna drie eeuwen terug, die zelfs kan aanzien worden als de voornaamste componist uit de Oostenrijkse Nederlanden uit het midden van de achttiende eeuw. Zijn werken werden overal uitgevoerd aan de Europese hoven. Hij werd zelfs bewonderd door Joseph Haydn himself. Meer nog, Haydn voerde zijn muziek graag op aan het hof van Esterházy. Hij was zelfs een inspirerend voorbeeld voor Mozart die Van Maldere ontmoette in Brussel en zwaar onder de indruk was van diens galante componeerstijl. Daarom combineert Weverbergh bij uitvoeringen het werk van Van Maldere met dat van Mozart. Ook de componist en klarinetvirtuoos Henri Joseph Tobi was een degelijk vakman, beschikte over voldoende inspiratie, maar had de pech een tijdgenoot te zijn van een gigant in de kunstgeschiedenis zoals Mozart. Rond die vergeten Antwerpenaar zette Vlad een ruim project op met opnames van zijn composities, uitgave van zijn partituren en een boek over zijn leven.

Het zuidelijke deel van de Lage Landen, Vlaanderen, een kleine regio in het hart van Europa, was in de achttiende en het begin van de negentiende eeuw geen muzikale woestijn. We stonden dus hier in de zuidelijke Lage Landen niet onder of boven, maar waren evenwaardige gerespecteerde partners binnen het muzikale landschap. Sterker nog, Vlad beschikt over een schat aan partituren, ongekende ongehoorde muziek uit de hoogconjunctuur van de muziekgeschiedenis: de periode Mozart/Beethoven. Met wat hij thuis in zijn schuif heeft liggen, kunnen we al decennia lang radio maken maar hij weet intussen dat het vechten is tegen de bierkaai om dit ten gehore te brengen. Desalniettemin is hij er toch in geslaagd de afgelopen jaren een aardig traject af te leggen: <https://terranovacollective.com/music>. Er is bovendien een heel interessant Europees verhaal aan verbonden want heel veel van deze mensen maakten immers serieuze Europese carrières.

Neem bijvoorbeeld de gevoelige kamermuziek van Henri-Joseph de Croes, vandaag een nobele onbekende'; verloren tussen reuzen als Haydn, Mozart en Beethoven. In zijn composities maakte hij graag gebruik van de clarinetto d'amore. Dit is een 18e-eeuws vergeten instrument met een zoete en zachte klank. Instrumenten werden door de hele geschiedenis heen alleen maar luider en luider, en daarom werd deze zachte klarinet op een zijspoor werd gezet. Wereldwijd bestaan er nog een 85-tal, bijna alle onbespeelbaar, opmerkelijk voor een instrument dat ooit een vaste waarde was.

Toch heeft Weverbergh met hulp van het muziekinstrumentenmuseum MIM in Brussel en de Amerikaanse historicus Albert Rice het instrument weten na te maken. In 2019 regisseerde hij het project the Return of the Clarinetto d'Amore en bracht dit vergeten instrument op het concertpodium tot klinken.

Het Terra Nova Collectief wil ontdekken, catalogiseren en bestuderen. Belangrijker nog, het wil onderzoek omzetten in praktijk door deze muziek een eerlijke kans te geven om zich te vestigen in het hedendaagse repertoire door middel van kwaliteitsvolle opnames en publieke uitvoeringen. Maar wat vooral knap is, is dat deze moeilijke periode live concerten – tenzij via sociale media – weliswaar verhinderde maar er wel voor zorgde dat op de website van het Terra Nova-collectief de meest waardevolle momenten van de afgelopen concertseizoenen te beluisteren zijn. U kunt van tien extra video's met muzikale opvoeringen van de bovenste plank genieten vanuit uw eigen kot. Ook het artistieke proces ging onverwijd verder: zo bracht Vlad het symfonische, vocale en kamerrepertoire van Hébert Leemans onder de aandacht via een CD.

En zo zorgt Vlad Weverbergh dat hij muzikliefhebbers met hoogstaande muziek weet te verbinden.

Geduldige toehoorders

Die kracht om te verbinden, is wat onze laureaat deelt met onze vzw 11-daagse Vlaanderen Feest!. Wij streven trouw sinds 1996 samenhang en solidariteit na tussen alle Vlamingen en daarmee bedoelen we 'iedereen die in Vlaanderen woont'. Wij reserveren daarvoor met onze 11-Daagse Vlaanderen-Europa feestcheques voor lokale initiatieven in buurten en verenigingen. Tussen 1 en 11 juli vinden er normaal gezien in 90% van de Vlaamse gemeenten en steden in Vlaanderen feestelijkheden plaats in het kader van onze Vlaamse Feestdag. (Vandaag zijn het omwille van de gekende omstandigheden weliswaar wat minder.) Vlaanderen Feest! versterkt daardoor de band tussen de Vlaamse overheid, lokale gemeentebesturen, verenigingen en zijn burgers maar ook met knappe en ondernemende creatievelingen zoals onze laureaat vandaag. En naar het schijnt bevatten archieven en bibliotheken van over de hele wereld nog steeds uitzonderlijke parels van onbekende muziek van componisten uit de Lage Landen.

Mijnheer Weverbergh: ik wens u nog heel veel creatief speurderstalent toe. Alvorens ik u samen met Minister-president Jan Jambon uitnodig voor de spooruitreiking, wil ik u, burgemeester hartelijk danken voor de gastvrijheid in het economisch hart van de Lage Landen en u allen, dames en heren, wil ik voor heel binnenkort alvast een prettige Vlaamse feestdag toewensen. Onthoud het: de feestdag van de Vlaamse samenhang.
Mijn feestdag, úw feestdag... ónze feestdag.

An De Moor
Voorzitter 11-daagse Vlaanderen Feest!
Voorzitter vzw Beweging Vlaanderen-Europa